

FÖRSÄLJNINGSMARKNADEN FÖR FISKEREDSKAP I SVERIGE 2019.

Engångsplastdirektivet

HAVSMILJÖINSTITUTETS RAPPORT NR 2020:4

[AMANDA TOMASDOTTER](#)

FÖRORD

Denna rapport har tagits fram av Havsmiljöinstitutet, på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten. Rapportförfattaren ansvarar för innehållet och slutsatserna i rapporten, vilket inte innebär något ställningstagande från Havs- och vattenmyndighetens sida.

Jag tackar följande personer för värdefulla synpunkter på rapportens innehåll:
Jesper Stage, Luleå tekniska universitet samt tre anonyma granskare.

2020-04-03, Amanda Tomasdotter, Mittuniversitetet.

Havsmiljöinstitutets rapport nr 2020:4
Titel: Försäljningsmarknaden för fiskeredskap i Sverige 2019. Engångsplastdirektivet.
Författare: Amanda Tomasdotter, Mittuniversitetet.
Publicerad: 2020-04-03
Kontakt: amanda.tomasdotter@miun.se
www.havsmiljoinstitutet.se

Referens till rapporten: Tomasdotter, A. Stage, J. (2020)
Inom Havsmiljöinstitutet samverkar Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linnéuniversitetet och Sveriges Lantbruksuniversitet för att bistå myndigheter och andra aktörer inom havsmiljöområdet med vetenskaplig kompetens.
Omslagsfoto: Jennie Corneskog.

INNEHÅLL

Innehåll	3
Sammanfattning	4
1. Introduktion	5
1.1 Uppdrag	5
1.2 Metod	5
2. Produktion, import och export av fiskeutrustning	6
2.1 Import.....	7
2.2 Varuexport.....	8
3 Försäljning	10
4. Användningsområden	11
5. Avslutande kommentarer	13
6. Referenser	14

SAMMANFATTNING

En stor del av den fiskeutrustning som säljs i Sverige har importerats från andra EU-länder eller från Asien. Bland fiskeredskap har Sverige endast inhemsk produktion av fiskerullar. En stor del av den importerade fiskeutrustningen exporteras i sin tur vidare, främst till andra nordiska länder. Onlinehandel, både från svenska försäljare och som direktimport från utländska försäljare, tycks vara vanligt förekommande. Fritidsfiskare använder främst hand-/aktiva redskap, medan yrkesfiskare främst använder passiva redskap. Fiske med rev, för användning i yrkesfiske, är den dominerande importkategorin både i kronor och i ton räknat och är samtidigt också den största exportkategorin i ton räknat.

1. INTRODUKTION

En stor del av de fiskeredskap som släpps ut på marknaden samlas inte in för behandling. Plastprodukter för engångsbruk och fiskeredskap som innehåller plast är därför ett särskilt allvarligt problem i samband med marint skräp, som utgör ett stort hot mot de marina ekosystemen, den biologiska mångfalden och också mot människors hälsa. De har också en skadlig inverkan på verksamheter såsom turism, fiske och sjöfart.

Havs- och vattenmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att utreda och lämna de författningsförslag som krävs för att genomföra kraven om fiskeredskap i Europaparlamentets och rådets direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet), till exempel kraven på producentansvar.

Som stöd till Havs- och vattenmyndighetens arbete med regeringsuppdraget om kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet har Havsmiljöinstitutet tagit fram en rapport som beskriver försäljningsmarknaden av fiskeredskap i Sverige 2019.

Rapporten granskar och beskriver den svenska försäljningsmarknaden för fiskeredskap samt uppskattar marknadsandelar för passiva och aktiva redskap. Rapporten innehåller även en beskrivning av hur stor andel av olika fiskeredskap som säljs via olika kanaler, mer precist genom e-handel och detaljhandel, både i Sverige och globalt.

Tillverkningsmarknaden för fiskeredskap är också beskriven i rapporten. Med fiskeredskap i denna rapport avses all fiskeutrustning som nuddar vattnet och används för att fånga fisken med. Fiskespön, trålar, nät med mera är inkluderade. Båtar och knivar med mera är exkluderade.

1.1 UPPDRAG

Uppdraget var att ta fram en rapport som beskriver den svenska försäljningsmarknaden för fiskeredskap, inklusive en uppskattning av marknadsandelar per segment och redskap. Rapporten ska också uppskatta hur stor andel av olika fiskeredskap som säljs via olika försäljningskanaler, inklusive svenska eller utländska e-handelsföretag samt inkludera en beskrivning av tillverkningsmarknaden, till exempel var tillverkning sker av de olika typerna av fiskeredskap. I tillägg har en enkätundersökning utförts i november 2019.

1.2 METOD

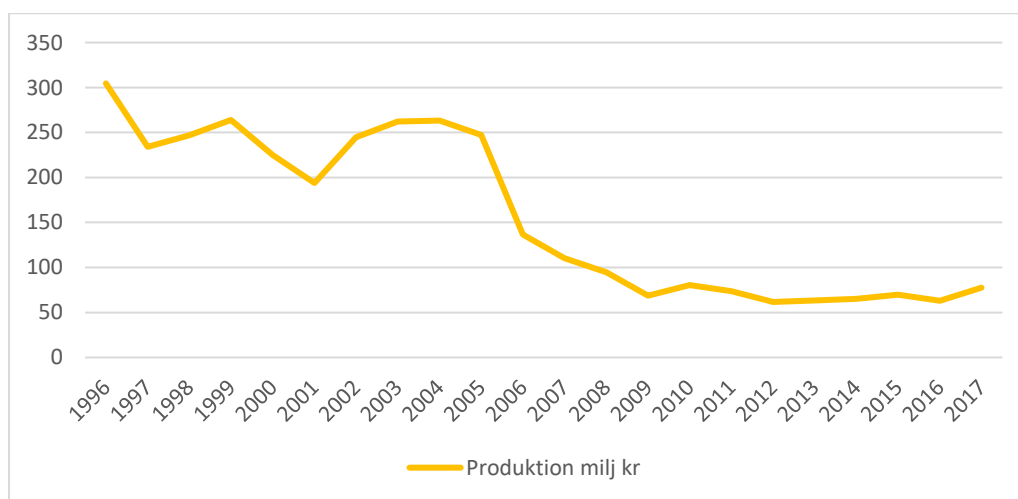
Försäljningsmarknaden av fiskeredskap har granskats med hjälp av sekundärdata från Statistiska centralbyrån (SCB), från tidigare undersökningar genomförda av Havs- och vattenmyndigheten och från Svensk Handel. Materialet från Svensk Handel bygger på relativt grova uppskattningar och bör ses som indikativt.

Då det idag finns ett informationsgap kring försäljningsmarknaden för fiskeredskap har information även samlats in genom en enkätundersökning. Denna genomfördes under två veckor i november 2019 genom olika kanaler såsom Havs- och vattenmyndighetens sociala medier samt riktats mot olika organisationer inom fritid- och yrkesfisket. Detta

innebär att informationen som insamlats inte bygger på ett slumpmässigt urval och därför inte kan ses som representativ, men den kan ändå användas som en indikator på hur försäljningsmarknaden ser ut. Totalt svarade 262 stycken på enkäten, varav 247 stycken fritidsfiskare, 6 stycken yrkesfiskare samt 9 stycken försäljare av fiskeutrustning. Frågorna som ställdes var dels hur mycket utrustning de köpt januari–oktober 2019, hur de köper sina varor, var de vanligtvis brukar handla sin fiskeutrustning samt om de tillverkar egna redskap. I och med att denna rapport ska bidra till Havs och vattenmyndighetens arbete med att ta fram en handlingsplan för hur Sverige ska minska sitt svinn av fiskeredskap ställdes även frågor till respondenterna om hur de sorterar sitt fiskeredskapsavfall idag samt hur de skulle vilja sortera sitt avfall i framtiden. De fick även svara på socioekonomiska frågor. All information från enkätundersökningen redovisas inte här, men kan komma att användas i det framtida utredningsarbetet.

2. PRODUKTION, IMPORT OCH EXPORT AV FISKEUTRUSTNING

SCB:s varukod 9507 omfattar spön, fiskekrokar, spinn- och flugrullar samt redskap för fiske med rev (nedan kallat fiskeredskap). Den svenska produktionen inom denna kategori består uteslutande av fiskerullar och produktionen har minskat trendmässigt under lång tid (se figur 1).

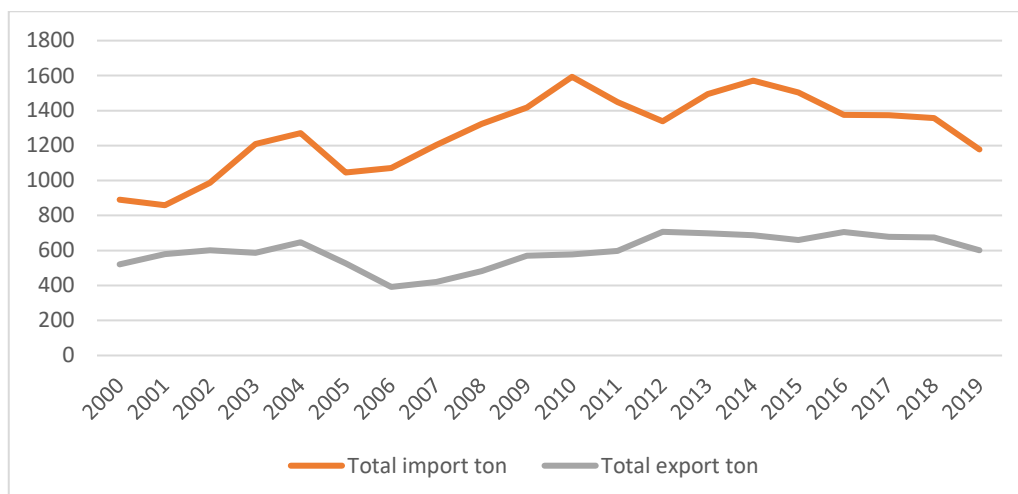

Figur 1: Total produktion i miljoner kronor, löpande priser. Källa: SCB

Import och export (som delvis torde utgöra återexport av importerad utrustning) har samtidigt vuxit i betydelse (figur 2 och 3). Det innebär att huvuddelen av den fiskeutrustning som används i Sverige i dag har producerats utomlands.

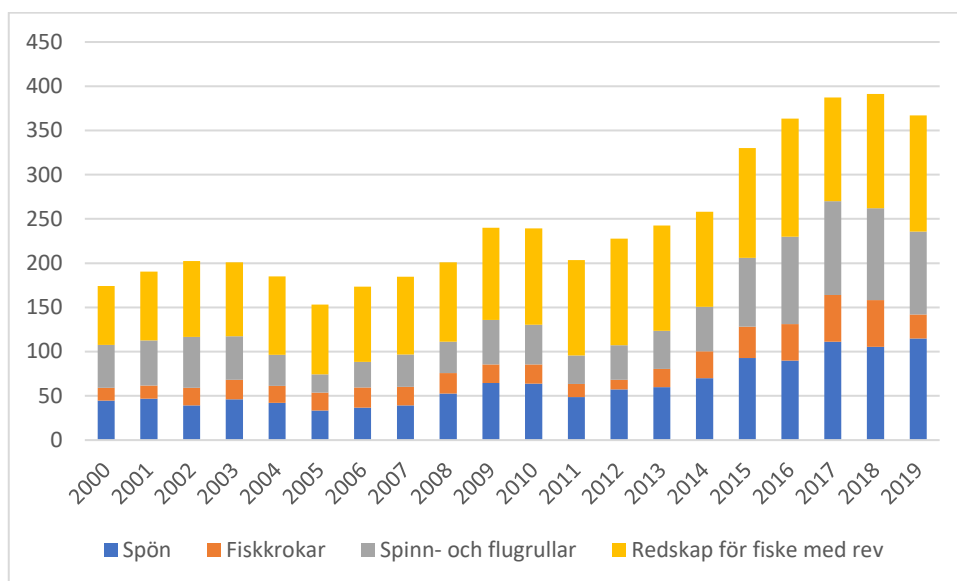
Figur 2: Total import och export i miljoner kronor, löpande priser. Källa: SCB

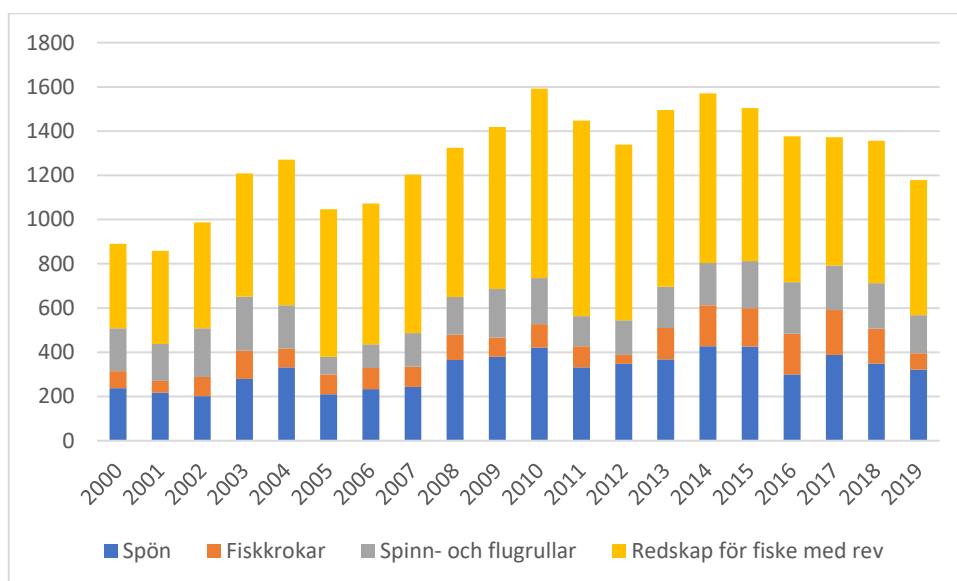
Figur 3: Total import och export i antal ton. Källa: SCB

2.1 IMPORT

Svensk import av fiskeutrustning (figur 4 och 5) uppgick 2018 till totalt 391 miljoner svenska kronor, vilket var 0,0187 procent av den totala varu- och tjänsteimporten i Sverige och motsvarade 0,008 procent av Sveriges BNP. Importörer från andra EU-länder för belopp under en viss gräns (4,5 miljoner kronor per år t.o.m. 2014, därefter 9 miljoner kronor per år) behöver inte rapportera sin import och siffrorna bygger därför i viss mån på uppskattningar av importen från andra EU-länder. Importen av redskap för fiske med rev står för den största delen av importen i ton räknat (figur 5), år 2 018 644 ton av den totala mängden 1 357 ton.

Figur 4: Varuimport per redskapstyp i miljoner kronor, löpande priser. Källa: SCB

Figur 5: Varuimport per redskapstyp i ton. Källa: SCB

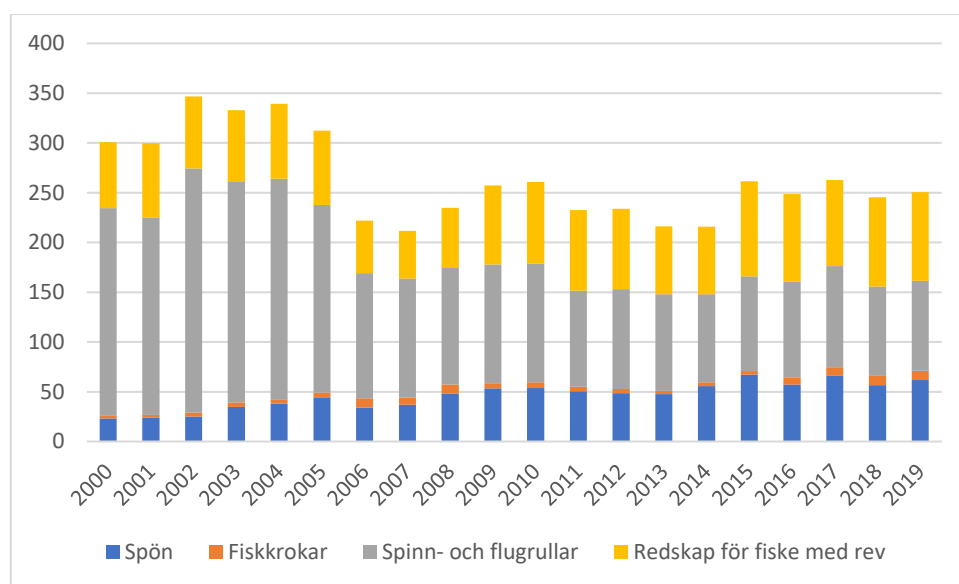
Räknat i ton kommer importen av fiskeutrustning främst från Asien (cirka 75 procent), cirka 20 procent importereras från Europa. Här finns med andra ord ett bortfall då företag som importerar från länder inom EU inte behöver redovisa sin import om den understiger gränsvärdet.

2.2 VARUEXPOR

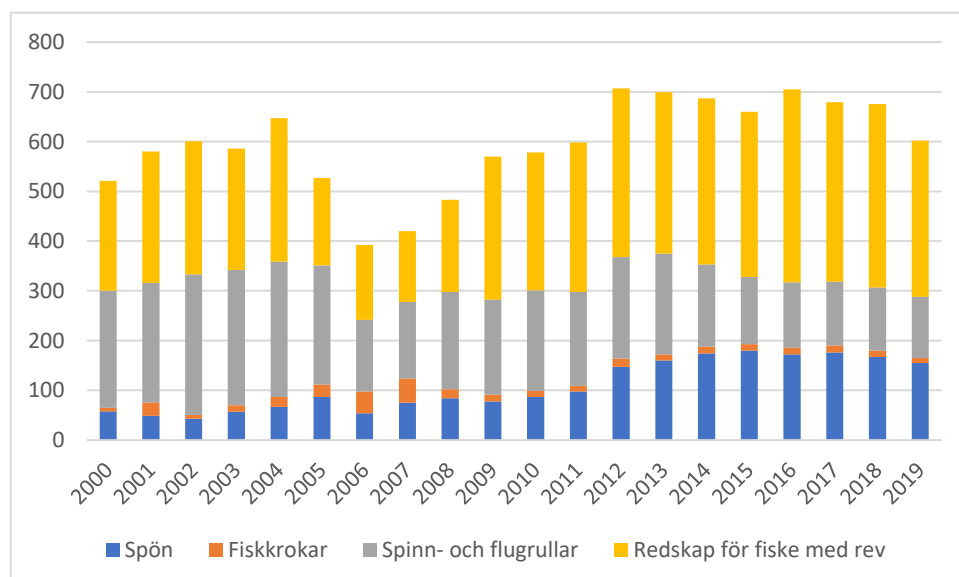
Svensk export av fiskeutrustning (figur 6 och 7) uppgick 2018 till totalt 245 miljoner svenska kronor, vilket var 0,0112 procent av den totala varu- och tjänsteexporten i Sverige och utgjorde 0,005 procent av Sveriges totala BNP per 2018. Sammanlagt vägde

den exporterade utrustningen 675 ton detta år. De n största andelen av denna export är till andra europeiska länder, främst de nordiska länderna. I och med att Sverige saknar egen produktion i flera av dessa kategorier (och exporterar mer än vi producerar i den enda kategori där vi har egen produktion, spinn- och flugrullar) måste denna export rimligen huvudsakligen bestå av återexport till utländska fiskare av fiskeutrustning som importerats till Sverige.

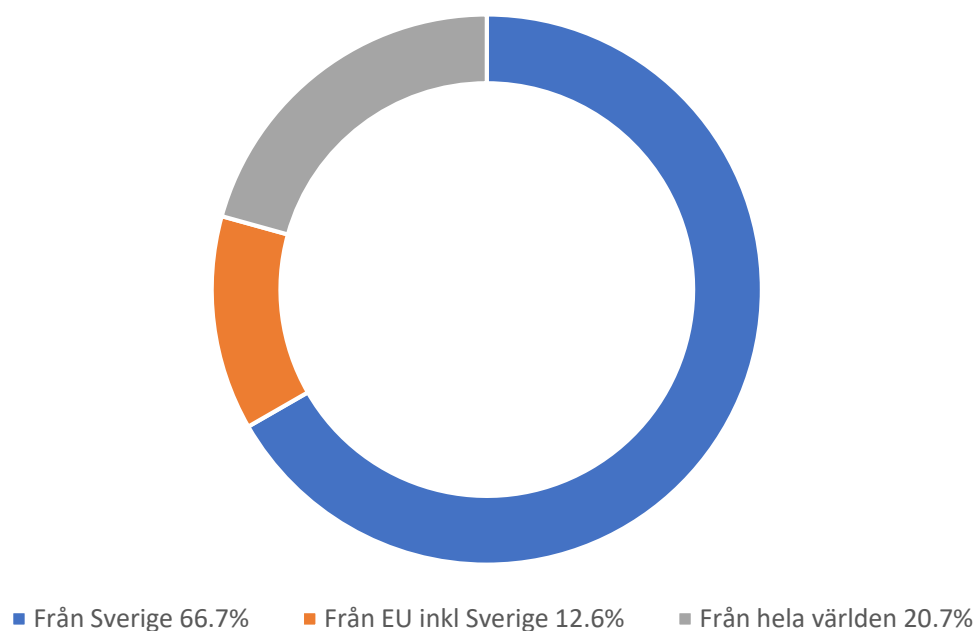
Figur 6: Varuexport per redskapstyp i miljoner kronor, löpande priser. Källa: SCB

Figur 7: Varuexport per redskapstyp i ton. Källa: SCB

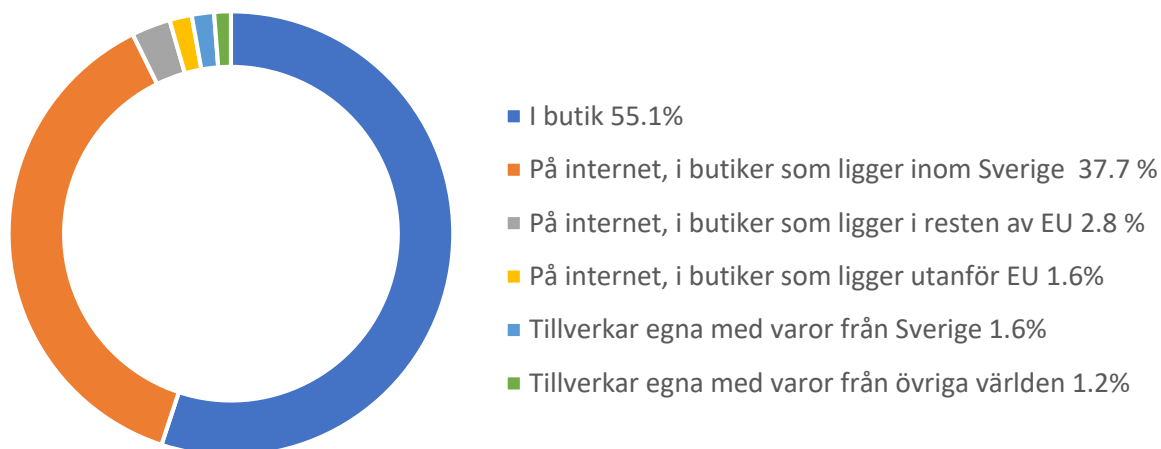
3 FÖRSÄLJNING

De redskap som idag används i Sverige kommer därmed främst från Asien. Inhemsk produktion är koncentrerad på fiskerullar och har minskat trendmässigt under lång tid. Vid enkätundersökningen i november 2019 svarade fem av nio stycken försäljare att de främst använder grossister, de fyra övriga har egen tillverkning av fiskeutrustning. Observera dock att endast nio försäljare svarade på enkäten. I en rapport från Norska Miljødirektoratet (Sundt m fl, 2018) kom även de fram till att de fiskeredskap som säljs i Norge främst tillverkas i Asien. I undersökningen som genomfördes i november 2019 svarade 246 personer på frågor om sina vanor vad gällde köp av fiskeredskap. Enligt undersökningen köper fritidsfiskare vanligtvis sina redskap fysiskt i butik eller online från butiker som ligger i Sverige. 66,7 procent anger att de köper utrustning endast från Sverige. 12,6 procent angav att de köper från hela EU (inklusive Sverige) och 20,7 procent anger att de handlar från hela världen (figur 8).

Figur 8: Varifrån köper du din fiskeutrustning? Källa: Enkätundersökningen som genomfördes november 2019.

Enligt Svensk Handels (2019) nulägesrapport för handel med sportartiklar, stod e-handeln för 12 procent av den totala handeln i antal kronor år 2018. Diagrammet i figur 9 visar att cirka 40 procent av de svarande på enkäten oftast handlar via internet. Den stora skillnaden kan bero på att urvalet till enkäten inte var slumpmässigt (i och med att enkäten genomfördes som en öppen nätenkät kan flitiga internetanvändare som också köper mycket via nätet vara överrepresenterade bland respondenterna) och kan också påverkas av vilka typer av varor som köps över nätet.

Figur 9: Vilket är det vanligaste sättet du köper fiskeutrustning på? Källa: Enkätundersökningen som genomfördes i november 2019.

4. ANVÄNDNINGSMRÅDEN

Havs- och vattenmyndigheten och SCB genomför sedan 2012 en årlig enkät om det svenska fritidsfisket. För yrkesfisket har statistik samlats in under lång tid. Både denna statistik och den enkätundersökning som genomfördes i november 2019, i samband med att denna rapport skrevs, indikerar att fritidsfiskare främst använder aktiva redskap (även kallade handredskap) och yrkesfiskare främst använder passiva redskap.

Antalet fritidsfiskare uppgick år 2018 (Blomqvist, 2019) till 1,277 miljoner personer folkbokförda i Sverige. De fiskade totalt 10,8 miljoner redskapsdagar, där ”redskapsdag” definieras som en dag då ett visst redskap använts (en fiskedag kan med andra ord innefatta flera redskapsdagar), fördelade som följer:

- 9,4 miljoner dagar för handredskap
- 1,4 miljoner dagar för passiva redskap

I december 2018 var 1 162 fiskefartyg aktiva i yrkesfisket (Ericson, 2019).

Av dessa var:

- 229 fartyg med aktiva redskap
- 933 fartyg med passiva redskap

Fördelningen av redskap mellan fritids- och yrkesfiskare är olika. Fritidsfiskare tenderar att fiska med handredskap (aktiva redskap) medan yrkesfiskare främst använder passiva redskap då de ger störst lönsamhet per fångad fisk.

Även undersökningen i november 2019 pekade på att fritidsfiskare främst använde spinnfiskeredskap, mete/krokredskap samt flugfiskeredskap (se tabell 1).

Tabell 1: Tabellen visar vilken utrustning fritidsfiskare har.

	FRITIDSFISKARE	
	Antal	Procent
HANDREDSKAP		
METE/KROKREDSKAP	198	80,2 %
FLUGFISKEREDSKAP	175	70,9 %
SPINNFISKEREDSKAP	223	90,3 %
PIMPELFISKEREDSKAP	164	66,4 %
DÖRJREDSKAP	28	11,3 %
TROLLINGSREDSKAP	96	38,9 %
PASSIVA REDSKAP		
GARN/NÄT	41	16,6 %
BURAR/TINOR	41	16,6 %
MJÄRDAR	33	13,4 %
FJÄLLOR/RYSSJOR	12	4,9 %
TOTALT ANTAL SVARANDEN	247	

Källa: Enkätundersökningen som genomfördes november 2019. Endast sex yrkesfiskare svarade och resultaten för dessa redovisas därför inte.

5. AVSLUTANDE KOMMENTARER

Sverige har endast inhemsk produktion av fiskerullar och inte av annan fiskeutrustning. Sverige importerar därför merparten av den fiskeutrustning som används i landet. Vidare gäller att en väsentlig del av den fiskeutrustning som importeras till Sverige sedan återexporteras till utländska användare och att onlinehandel, inklusive direktimport från utländska onlineförsäljare, tycks vara en viktig försäljningskanal.

I den enkät som genomfördes i samband med att denna rapport skrevs efterlyste många av de fiskare som svarade på undersökningen enklare söphantering för uttjänt fiskeutrustning. I uppdraget för denna rapport har inte ingått att analysera frågor kring avfall från uttjänt fiskeutrustning, men det förtjänar ändå att påpekas att denna bild gör att det i flera sammanhang kan bli oklart vem som bör ses som ansvarig producent ur producentansvarssynpunkt. Hit hör exempelvis när en svensk fiskare direktimporterar fiskeutrustning från en utländsk försäljare, men också när utländska fiskare köper fiskeutrustning från en svensk försäljare och denna utrustning sedan så småningom kasseras, antingen i Sverige eller utomlands.

6. REFERENSER

Blomqvist, G (2019) *Sveriges officiella statistik: Fritidsfiske i Sverige 2018* (ISSN 1654-417X). Havs- och vattenmyndigheten och Statistiska centralbyrån.

Ericson, J (2019) *Sveriges officiella statistik: Det yrkesmässiga fisket i havet 2018* (ISSN 1654-417X). Havs- och vattenmyndigheten och Statistiska centralbyrån.

SCB. Varuimport och varuexport, bortfallsjusterat efter varugrupp enligt KN, 4- och 6-siffrig nivå (2000-2019M08).

Sundt, P mfl (2018). *Underlag för å utrede producentansvarsordning för fiskeri- og akvakulturnæringen* (MDIR-1310). Miljødirektoratet, MAPEX och SALT.

Svensk handel (2019). *Läget i handeln*.

Havsmiljöinstitutet

Umeå universitet • Stockholms universitet
Göteborgs universitet • Linnéuniversitetet
Sveriges lantbruksuniversitet